

TAK JAKO VE STARÉ ANGLII ...

Ášter 20 z 2016

Tak jako ve staré Anglii – zpívali pánové Vodňanský a Skoumal. Drala se mi ta píseň na mysl, když jsem srovnával svou první návštěvu Londýna (v roce 1965, tedy před jedenačtyřiceti lety!) s dojmy současnými. Skoro nic není jako ve staré Anglii! Tenkrát se po ulicích spořádaným a vážným krokem pohybovali uhlazení pánové v černých oblecích, s bučkami na hlavách a deštníky v rukou, právě to obrazy anglické spolehlivosti a solidnosti.

Frkér vleký levou stranou se pídil, na ulicích byly semaforey pro chodce s typickými velikými knoflíky, které, když jste stiskli, okamžitě zastavily pojezdovou dopravu, chodec vykročil a auta ukázněně stála nejezdí, a objeví se jim zase zelená. Chodci pak zase ukázněně, vidouce, že tu a tam ješitě, někdo jde, kdo by třeba chtěl taky pjet, po nich bude víc a změkli najednou. Udivovalo mě to; v Praze by se na auta bučbec nedostalo, nebo by vyráela na neustálou červenou.

A mnoho jiných projevů ostrovní ukázněnosti. Celovka mimoostrovního, neku-li jiného etnika, jste potkali zcela výjimečně a pobil jako exótum. Kampak na staletí vytyčený! Státní ticho linulo se vde kol. Trávník vde, ale zejména v Hyde Parku, připomínal hustý plyš; toho nejdražšího medvídky a lovku se vynořila lidová Travička zelená. Nikde poskvrnky, když jste si lehli, bylo to opravdu potěšení a na každém dojem jako peřina. Ne tak dnes. Celovka formálně odněho spatíte spící; v ulicích je nepřetržitá změna lidí vech barev tváře i odění, vyluzujících různé zvuky, hluky, výkřiky. Do toho dusavá hudba z obchodů, šeptavá tšaskavá hudba ze sluchátek teenagerů a rozličné výkřiky v neznámých jazycích, nabývající na síle s úbytkem denního světla. Nechybí ani vudypřítomní bezdomácká paleta hluků, barev i pachů, dříve nevídanou. Trávník v Hyde Parku je spící okousaný a místy vydřený, nepeřinovaný. Chodci pecházejí kdykoliv, červená nečervená, a auta se mezi nimi prodírají jako šelma.

Státní ticho nebylo ani v našem hotýlku. Z jedné strany nádraží s pšluskou kulisou hospod, povalečů, opilců a jiných libých zdrojů zvuků noci, ze strany druhé dvorek, vyhlížející pustě, ale ošivené etnými klimatizací, hučící jako piličky, takže celkový dojem byl, jako byste prodlévali v nějaké velmi vyčleně elektrárně, strojárně. Náš hotýlek sice ke škodlivému hluku klimatizací nepřispíval, ale to prostě proto, že ji nemá. C sice možná bylo ekologické, ale jen stáží vydřitelné. Bylo tou dobou v Londýně horko a typicky ostrovní vlhko, s absolutní. Potil jsem se bez ustání a ješitě horší to bylo po příchodu do hotelového pokoje: dům byl rozpálený, vzduch se nehnul, otevřená okna nepomohla k ochlazení, zato hojně vpouštěla hluk ze zmíněných ventiláčových agregátů okolních domů, který malá místnostka dutě násobila. Čhtěli-li jste přeci trochu ticha, bylo nutno okna zavřít a tu se ta malinká místnostka šle zadýchala, a, jak pravívali pánové V+W, nastalo dusno, parno a vehementno. První den jsem naivně doufal, že kovový panel na stěně slouží k větrání, připadně ochlazení, jak krajích zvykem. Nikoliv. Bylo to velmi účinné topení, které se okamžitě začalo vypalovat, a tak kromě vedra vznikl ješitě známý dusivý smrad, který nešetril. Zdravotní procházky byly nezbytné, soubor zmíněných vlivů nedal špinouti. Bylo nutno se vyprocházet do bezvědomí. Což mi nešlo, po příchodu do hotelu jsem nic dalšeho nepotřeboval. Ale ta kalná rána chodcov a Hotýlek evidentně pamatoval lepešitě, když byl zřejmějše určen jako první pomoc pro cestující, potěbuující si mezi jednotlivými vlakovými spoji tak jednu noc odpočívání. Klapot koňských kopyt mohl v té soutěsce mezi ním a nádražím pšobit romanticky. A ovívání přetřásání péry tolik hluku nenadávalo.

Zbyly mu ty malé místnostky, které z nich ješitě změněné o vestavné pšluské, které ovšem také celkový dojem nerušilo pšehnanou novotou. Kdoví, k šemu tenkrát sloučily; Tapety obstarání, opakovaně flikované a natírané barvou poušitního písku, ješitě umocňující dojem Sahary. Do pokojů se vešle akorát postel, přimknutá k pšlškání a jinak nic. Jedna šidle. V koutě drs televizorem, produkujícím šlutomodrý obraz na štech kanálech. O ten jsem se několikrát praštil. A pak na zdi přidlaný tácek, dráčí nezbytnou konvici na čaj, štyšmi přihrádečky s komplimentárním šajem, kávou, cukrem a šesvtlovašem nápoje; a jeden malý hrnek s podšálkem. Více se nešelo. Přijít si šlovk musel dršet šálek v ruce, nebo ho opatrně vybalancovat na posteli, klasicky anglicky měkké. Když jsem hrnek uchopil poprvé, byl přilepen k podšálku horním obvodem.

Akorát záchodokoupelna nebyla tak úplně ošuntělá, i když dševné lajsny kolem vany vlhkem a státním drobet odstávaly a byly poněkud tmavě lemovány. Tento veškerý luxus za 68 liber na noc – tedy bratru za štisíce šeské. Zase se mi vybavilo, co jsem šitával o chudých emigrantech za války a co jsem nikdy nepochopil: nejlevnější bylo ubytování v hotýlcích, když na byt nemá. Tšeba byla za Remarquea chudoba emigrantů jiného, než bohatství intelektuála z evropského východu v jeho neproduktivním věku. Poškat: ale v našem postsocialistickém gründeršm kapitalismu platí, že značka teprve šiní zbožím kýženým (a taky patřím

drahým!) A náš hotýlek se jmenoval Royal Adelphi Hotel! Jméno vznešenost sama; neÁ¾ jsem ho vidÄ›l, má›l jsem trochu strach, zda to nebude pro náši ministerskou kasu pÁ™ilíšný luxus, abych nebyl naÁ™•en z rozhazova•nosti za státní peníz. Interiér mne uklidnil. ZÁ™ejmÄ› tam králové odkládali své podkoní. Má›li to blízko na vlak, kdyby je král vyhodil. Dnes je veškerý provoz na londýnských ulicích zna•nÄ› hustý. Chodci do sebe naráÁ¾e, pevninští s ostrovními, jak ti jsou zvyklí chodit vpravo a oni vlevo. V odpolední špiÄ›ce o to víc. Autobusy se plouÁ¾í stÁ™edem má›sta sotva krokem, jít pÄ›šky je Á•asto rychlejšši. Auta vyplÁ™ují zbytek prostoru mezi nirišové, dÁ™íve v LondýnÄ› nevidaný zjev, prohánÄ›jí se ulicemi s turisty. Á™idiÄ›i autobusÄ›, vesmÄ›s z nejménÄ›j s Afriky, prodavaÄ›ky s blízkého Orientu, stánkaÁ™i pak pÄ›vodu smíšeného a velmi nejistého. Akorát ti rikšové byli vesmÄ›s mladí bílí. Á¾e by nÄ›jaký nový druh fit-necentra pro vylepšení exteriéru?

Zato v nedÄ›li! PonÄ›kud jsem za ta léta pozapomnÄ›l, Á¾e anglická nedÄ›le je totální nicnedÄ›láni. Má›l jsem toho uÁ¾it ráno, ale úplnÄ› mi to sta•ilo. Odlétal jsem totiž Á¾ v nedÄ›li ráno a pravili mi, na má›j dotaz hned po pÁ™iletu na Heathrow, Á™ mám být na letišti v nedÄ›li nejdÁ™ív v 6.30 a nejpозdÄ›ji, ale opravdu nejpозdÄ›ji v 8, kdyÁ¾ mi to odlétá v 8.50. A Á™ mám pamatovat, Á¾e cesta ze stÁ™edu má›sta trvá skoro celou hodinu. A aÄ› si nemyslím, taxík Á¾e bývá v londýnském provozu ještÄ› pomalejšši a nadto mnohem dražši, tak aÄ› si pÁ™ivstanu. I pÁ™ivstal jsem.

Vstával jsem v nedÄ›li na tamní podmínky nekÁ™esÁ¾anský brzo, v pÁ™l šesté. Hotel byl ještÄ› v hlubokém spánku a snídanÄ› má›la vypuknout aÁ¾ za dvě› hodiny. Našer;stí jsem prozíravÄ› zaplatil uÁ¾ vÄ›ra veÄ›er. Pro jis se ještÄ› v recepci vptal na cestu. OrientovanÄ› vypadající muÁ¾ mi hbitÄ› vysvětlil to, co, mi Á™ekli na letištmou doplÄ›ující otázku, jakéÁ¾e jsou tak mezi spoji metra intervaly, abych nezmeškal, odpovÄ›dÄ›l mi, Á¾e tam jezdí jeden vlak za druhým. Tak honem o hladu rychle posbírat svých pÄ›t švestek a tiše vypadnout. Ulice liduprázdné, ojedínÄ›lý mladík pokládající balík novin pÁ™ed obchÄ›dky a stánky, jinak nikdo. OdnÄ›kud nÄ›kam projel prázdný autobus. Vyrazil jsem k nejbližši stanici metra, po svahu k TemÁ¾i, abych se taškou obtÄ›žkanou spisy a novinami nezchvítil hned na začátku dne. Pozor! PÁ™ed vchodem do metra zataž•ená roleta. PamÄ›tliv toho, Á¾e uÁ¾ dÄ›l jsem cestou Á•etl, Á¾e veÄ›er bývají nÄ›které vchody do metra zamykány, šel jsem, tentokrát do kopce, ke stanici dalši. StejnÄ› dvě› linky metra o tomto víkendu nejezdily, pro nutné úpravy Á•ehosi.

I druhá stanice pustá a zavÁ™ená. OdnÄ›kud zevnitř se pÁ™išoural uklízivý Á•ernoch. Na má›j dotaz, co se dÄ›j udivenÄ› odpovÄ›dÄ›l: VÁ¾dyÄ› je pÁ™ece moc brzo, metro začí•ne jezdit aÁ¾ po pÁ™l osmé. Polilo mne horko. Víím, Á¾e j expres z letištÄ› kamsi do Paddingtonu, ale zdaleka nevím, jestli za tÄ›chto okolností taky v nedÄ›li ráno, a taky netuším, jak se tam dostat, kdyÁ¾ metro je doÁ•ista bez Á¾ivotu. Ptal jsem se Á™idiÄ›e jednoho náhle zastavivšiho autobusu, jak Á¾e na Heathrow. Hluboce se zamyslel a po chvíli odpovÄ›dÄ›l, Á¾e to musím nÄ›jakým jiným autobusem. Kterým, to všk nevÄ›dÄ›l. Na jízdních Á™ádech nic pozitivního. Á•eas ubíhal, napÄ›tí stoupalo. Nikde Á¾iváÄ•ka, který by vypadal, Á¾e ví. Londýnská nedÄ›le, poctiví lidé mají spát. VÄ›ci se mi začály jevit Á•ernÄ›. To všer; pÁ™itím odehrávalo pÁ™ed rovnÄ›ž liduprázdným nádražím. Horror hnedle jako Bergmannovy Lesní jahody. UÁ¾ jen ten co se mu ulomí kolo, muÁ¾, co se rozteÄ› do kanálu a hodiny bez ruÁ•iÁ•ek. Hodiny všk ruÁ•iÁ•ky má›ly a neúpro jimi posouvaly. Obešel jsem pusté nádraží a v koutku uvidÄ›l jediný taxík. Vyrazil jsem k nÄ›mu u doufání, Á¾e za volantem nebude sedÄ›t nÄ›jaký duch, který se pÁ™išernÄ› zachechtá, kdyÁ¾ mu Á™eknu, kam potÁ™ebuju. Nebyl. naopak pÁ™ijemný mladši muÁ¾, který taky nevÄ›dÄ›l, jak se na letištÄ› jinak dostat, ale Á¾e mne tam doveze nadšení, Á¾e mi snad nepropadne letenka, se záhy začálo má›nit v nový horror, kdyÁ¾ jsem pohlédl na taxametr, na kterém pÁ™iskakovala libra za librou, hnedle jak na benzínové pumpÄ›. JeštÄ› jsme nebyli ze stÁ™edu Londýna a uÁ™ tam bylo 10 liber. Lístek na metro stál 3.80. Snažím se konverzovat nenucenÄ›, ale pÁ™itím jsem v duchu trnul. Já, který pocházím z nebohatých pomÄ›rÄ›, komu babiÄ•ka Á™íkávala, Á¾e taxíkem jezdí jen rozmaÁ™ilci a Á¾e jsou to jen takové líč peníže. Já, který jsem v Á¾ivotÄ› jel taxíkem asi tak pÄ›tkrát, kdyÁ¾ uÁ¾ mi šlo opravdu skoro o Á¾ivot. A teÄ› kouká liber a letištÄ› ještÄ› mimo dohled. No, zastavilo se to na 48 librách. 2160 korun! S tím já musím vydržÄ›t v Praze celiÄ•ký týden! Sprotně jsem se dát neodvážím, v obavÄ›, Á¾e budu na ministerstvu kárán ze zhÄ›vÄ›Á™ilosti a po obdrÄ›ení úÄ›tu jsem vyrazil k dalšímu dobrodružství.

Á•easovÄ› to nebylo tak strašné, bylo pÁ™l osmé, má›l jsem pocit, Á¾e Á•asu je aÁ¾ nazbyt. Ten pocit má› ale pÁ™ešel hned v letištní hale. Jak byly ulice prázdné, tak v hale to huÄ›lo jak v úle, terminál 1 byl naplnÄ›n hady front pÁ™ed Á™adou odbavovacích míst, které všk nenesly stopy nápisÄ›, kam Á¾e se to zrovna odbavuje. Jak se tam všichni ti lidé dostali, jsem netušil. Zkoumat jsem to ani nezačá•al, protoÁ¾e vidina Á•ekání v tak dlouhatánské frontÄ› mi opÄ›t orosila Á•elo potem. Šel jsem se tedy informovat k pultu, za nímÁ¾ sedÄ›lo nÄ›kolik informatorek a prodavaÄ›ek letenek, abych se zeptal, co a jak. Vybral jsem si takovou serióznÄ› vyhlíÁ¾ející dámu která vypadala jako zkušenost sama a ukázal jsem jí svÄ›j papír s rozpisem letÄ›, Á¾e letenka byla vystavena elektronicky. Nepochopila a ptala se, kde mám letenku papírovou. Zopakoval jsem, Á¾e nic jiného, neÁ¾ tenhle kus papíru, k dispozici nemám. NevÄ›Á™icnÄ› zakroutila hlavou a šla se zeptat. Pak si mne našla v poÁ•itaÄ•i. To ji ale neuspokojilo a pravila, Á¾e jsem má›l pÁ™ijít vÄ›ra, Á¾e není jisté, jestli mne vÄ›bec vezmou. To zase nebylo jasné mnÄ›, p ten papír obsahoval správné datum, Á•islo letu a údaj, Á¾e let je potvrzován. I zachytila ta dáma obra, co šel zrovna kolem a co má›l v ruce mobil. Chvíli mu nÄ›co vzrušenÄ› sdÄ›lovala a on pak nÄ›kam zamobiloval a s uspokojením pokýval hlavou. Trochu to uspokojilo i tu dámu a napsala mi jakousi náhradní letenku, s tou aÄ› jdu k bránÄ› Á•islo 20 a tam Á¾e se uvidí. Á¾e se to snad povede, ale Á¾e si mám vzít tÄ›žkou tašku s sebou, Á¾e to ješ jisté. A Á¾e to Á•ESA v Praze spletly. Co, to jsem nepochopil. Á¾e bych vlastnÄ› má›l jít na jiný terminál k pÁ™epážce Á•ESA se domluvit. NepÁ™išlo mi na um proÁ•, letenka byla kontrahována s BA. I prošel jsem hraniční kontrolou prohodiv nÄ›kolik zdvoÁ™ilostních frází a tudíž hladce a pÁ™išel ke katru dalšímu. Zase Á•ekání, zase domlouvání. UÁ¾ menši. Tam mi vymÄ›nili pÄ›vodní letenku provizorní za letenku provizorní o nÄ›co míÄ›. Ta uÁ¾ obsahovala vÄ›tšinu bÄ›žných údajÄ›, chybÄ›lo jenom Á•islo sedadla. Tak hurá po jezdících koberečích k označenému východu. Tam nové pÁ™ekvapení - jen pár lidí do velkého letadla, nikdo u odbavovacího pultíku, aÄ›koliv má›la být za 5 minut „brána“ již uzavřena. Po tÄ›ch pÄ›ti minutách se pÁ™eci jen dostavili dÄ›stojní odbavova

jsem u nich první. Ouha. Zpátky k jinému katru, kde mi teprve vystaví letenku definitivní. Tam vlídná dáma, ať se posadím, za chvíli to bude. Mezitím se odněkud přihnál obrovský dav a utvořil dlouhatánskou frontu. Připadal jsem si na začátku filmu Jacquese Tatiho Prázdniny pana Hulota.

Dáma se po chvíli davem prodrala a podávala mi letenku. Než se mi ji podařilo uchopit, padl její zrak na mou tašku, letenkou ucukla, kabelu zvedla a šekla, že je moc těžká, že musím zaplatit. Protestoval jsem, že dávno dal do podpalubí, ale že mi to děv nedovolili. Přeci bych se dobrovolně netahal s takovým krámem. Takže se posadit a šekat. Mezitím dav vsákla roura příchodu k letadlu a já jsem tam zbyl zase sám, jen ješt s nějakou ženou. Ta měla začejm podobný problém, protože po chvíli přišel silný muž, na ně zavazadla r adresní pásky a kamsi je odnesl. My jsme konečně obdrželi kýžené letenky. Do letadla jsem nastoupil jako poslední. Společně s poněkud podlomenou existencí jistotou jsem usedl na jakési menší sedadlo mezi dvěma normálními, rozklopil si na tětině naskládaný stolek a začal si číst povzbudivou story z tlustých amerických novin, kde se zdravotní sestra svátvala se svými dojmy ze záplav v New Orleansu, kde došla voda, elektrika, pomoc nikde, zato se objevily hordy drancujících ozbrojenců a ostřelovači, kteří páli nešpitál. Lidé měli jako mouchy, sestra je jen stála přikrytá prostěradlem a čít modlitbu a už musela dělat umírajícímu zmírňovat utrpení aspoň kapkami vody na rty. Byla donucena zastávat roli boha a rozhodovat, kdo přežije a koho musí nechat umřít. Lékaři nakonec umírajícím dávali smrtelné dávky morfinu, aťkoliv je to ve státě zakázáno - pokud jim ješt něco zbylo, neboť ozbrojenci se chutně přelékali do obleků zdravotního personálu a kradli drogy, kde se dalo. Kam to ten svát spěje!

V letadle se mezitím ochladilo jak na Sibiř a já byl jen v košili s krátkým rukávem, jak bylo v tom Londýně po horko. Spolucestující po mé pravici i levici se hroužily do svetrů a šálů, já měl v echno v podpalubí. Těšil jsem se na teplé "meal", jak rozpis letů sliboval. Meal však nějak ne a ne přijít. Po chvíli přijeli se stolekem a nabízeli - nastojte - ledovou vodu, ale měli taky čaj a kávu. Za horký čaj jsem povdřen. Pak začalo vonět něco pečeného a nám se začaly sbíhat sliny. Dostalo se ale jen na piloty a snad někoho v business class. Na nás zbyla jen ta vlna.

Ješt jednou projeli se stolekem s vodou a vodními nápoji a začali jsme klesat. Za co to ti britští airwayci nedávno stávkovali, ksakru? Psalo se, že kvůli tomu, aby nepropustili výrobce a dodavatele oběrstvení. Až by te stávkovali oni? Kde je výborné jídlo, které nám nabízeli před několika roky př cestě z Londýna, kde je Johnny Walker s černou nálepkou, jím nás astovali? Poměry se k směrem k nule, čítkali kdysi moudří V+W. Tenkrát se lidi tomuto výroku smáli. Přistáli jsme v Ruzyni měkce (našt vzhledem k nedávným zprávám o leteckých štích), já však s tvrdou rýmou a zklamáním z toho, že už ani v Anglii, proslulé kdysi jako symbol slušnosti a serióznosti, se šlovák splnění naslibovaného nedoká. Abych to odreagoval, napsal jsem toto povídání. A ješt na letišti jsem napsal tyto poznatky do ankety, o kterou žádají British Airways od svých cestujících vyplnit. Neboť kdo mlčí, souhlasí. Já ne! Přesto přese všechno je ale Londýn krásné a příjemné místo, plné života a mimořádných nových staveb!

Jednání naš konference bylo opravdu děstojné.

MUDR JIŘÍ KUTINA